

нього підходила молода жінка. Вуста йому розтулилися, очі примружились, пальці судомно схопилися за квіти.

«Аж ніяк не пухкенька», — подумав він. Перед ним зненацька постала висока білявка із синіми очима — і він простяг їй букет кармінових гладіолусів.

Доти дівчині ще ніхто не дарував квітів. Мов голодна левиця, вона блукала очима по обличчю хлопця, оглядала довгий, мовби вирізьблений ніс та мигдалеві очі. Була не готова побачити коротко підстрижене чорне волосся, де-не-де прибите сивиною. Тієї миті дівчина відчула, що вся вона якась недоладна: на підборідді прищ, спідниця закоротка — і взагалі, таку негарну, як вона, годі знайти десь у світі!

Обоє незнайомців із протилежних країв земної кулі стояли й дивились одне на одного, відокремлені жмутком гладіолусів. Від цього мовчання все й почнеться — поховані фрагменти їхнього життя вийдуть із-під землі, складуться до купи, а потім безладно розвіються...

Сусідки по кімнаті

У номері московського готелю «Україна» стояли два вузькі ліжка зі столиком між ними, малий комод, а на стелі в пожежних оприскувачах причаїлися «жучки» для підслухування. Дама з нью-йоркського Іст-Віліджу, відома як пані Капустинська, приклала перед дзеркалом туалетний папір до своїх червоних на помаджених вуст, аж раптом до кімнати зайшла дівчина. Капустинська глянула на її стрункі, немов виточені кісточки, потім почепила собі смарагдові сережки й поправила перла на шиї. Несамовито дзенькнувши браслетами, пришпилила на тім'ї лакований шиньон.

Дівчина зміряла очима жінку з випнутим черевом. Десь вона її бачила. Жінка належала до клієток, яким дівчина зазвичай продавала корсети в цокольній секції білизни Гартфордського універмагу, коли працювала там після середньої школи. По суботах вона складала нижню білизну і мріяла стати дизайнером у будинку мод із напівголими моделями, які одягали б і скидали б її витвори.

Усміхнувшись жінці та її роздутій валізі, дівчина представилася:

— Привіт! Я Ірена.

— Зірка Капустинська, — відповіла пані.

— Мабуть, ми сусідки по кімнаті, — невпевнено проказала дівчина.

— Мабуть, — із крижаним поглядом мовила пані.

Ікра і шампанське

Ірена спустилася ліфтом до готельного вестибюлю. Вийшовши з кабінки, побачила монументальний настінний розпис під назвою «Владімір Ільч Ленін слухає “Апасіонату” Бетховена». Глянула на монгольський розріз очей, цапину борідку й помітила щось штучне в позі чоловіка, який поклав одну руку на фортепіано.

Коло рецепції дівчина підійшла до молодика, що зустрів її в аеропорту. Він стояв поряд із чоловіком з червоними очима, якому, мабуть, тільки-но доходило до сорокового року. Обидва затягувалися сигаретами, і повітря навколо них тхнуло старим ганчір'ям.

— Знаєш, хто я? — запитав червоноокий. — Я Роман, двоюрідний брат твоєї матері.

Дівчина подала руку, і дебелий чолов'яга взяв її волохатими пальцями і підніс до вуст. Ірена мерщій вивільнила руку і витерла об сукню. Цей жест аж ніяк не видався їй лицарським.

Обидва чоловіки повели її до ресторану з рядами порожніх столів, на яких стояли насторожі лляні серветки. Прості білі складчасті гардини з темно-червоною плюшевою каймою надавали залі вицвілої сталінської елегантності. Молодик, що ретельно спланував просту перекуску з нагоди зустрічі, покликав офіціанта і зробив замовлення. Офіціант приніс пляшку з етикеткою «Советское шампанское», чорний хліб, масло і щось схоже на ожинове варення.

— Що воно таке? — запитала Ірена, показуючи на чорні насінини.

— Ікра, — відповів молодик.

— А що це?

— Осетрині яєчка, — пояснив він.

— А що таке осетер?

— Риба така, — відповів він, піднявши брови.

Він намастив масло на хліб, ложечкою наклав зверху ікри і подав дівчині. Ікра віддавала прибоєм і водоростями. Першою реакцією дівчини було бажання відхилити пропозицію чемними словами «Ні, дякую».

Утім, вона піднесла бутерброд до вуст і взяла в рот кілька ікринок. Солоність аж уколола її за язик. Зернини репнули, чорний м'якуш розтанув і ковзнув униз по довгій, як у фламінго, шиї. Нижня губа дівчини затремтіла. У свої двадцять два роки вона вперше відчула рідкісний смак чуттєвості, перший натяк, що життя може бути не прогнозованим.

— Як смачно! — вигукнула дівчина і відкусила ще раз. Зненацька вона відчула себе малою і недосвідченою.

Молодик зосереджувався на безодні смутку в очах Ірени. Він усміхався припухлим вустам, які ніколи не куштували ікри, цієї «закуски», яку кожен у Советському Союзі їв з особливих нагод. Наповнив келих дівчини шипучим напоєм і підняв свого келиха.

— Я п'ю за Ірену, за нашу зустріч! — мовив він.

Бульбашки потрапили Ірені до носа і змусили її чхнути.

Ірена слухала невпинний монолог Романа. Він повільно, немов читаючи з молитовника, розповідав про молодика, що сидів перед нею:

— Я врятував його від голоду. Я забрав його до Сибіру, щоб він жив із бабусею. Я помастив ректорові руку, щоб той узяв його до політехнічного інституту. Я захищав його від жінок і горілки.

Героїчні розповіді Романа роздратовали Ірену. Вона зустрілася з цим чоловіком лише годину тому. Навіщо він розповідає все це? Але Роман мав власну програму. Його налиті кров'ю очі стрибали по залі, нервово оглядали кожного, хто міг чути їх.

— Чи ти допоможеш мені? — шепотів він. — Ти могла б перевезти для мене на Захід десять тисяч рублів? Якщо

рубль коштує долар і десять центів, ти переслала б мені десять тисяч доларів. Ну що, як?

Дівчина глянула на зачовганий, лискучий рукав Романового костюма.

— Це неможливо, — промовила вона. Хоча про обмін валют Ірена знала небагато, життя в місті зробило її кмітливою. — Советські гроші на Заході не ходять. Рублі в Америці нікому не потрібні, — гостро відказала вона. — Що там американці робитимуть із ними?

Почувши таке, Роман повільно скривився. «Сука, — подумки мовив він. — Дурна сука».

Ірена підняла келих і виголосила свій перший тост:

— За Ореста! — мовила вона навіть без тіні усмішки. Завагалася, намагаючись знайти слова, які крутилися на язичку: — За мого брата!

Поки дзенькали келихи, у голові їй паморочилось від сп'яніння, породженого імітацією шампанського. Вона крадькома поглядала на сонячне проміння, що повзло худорлявим обличчям молодика, який сидів навпроти. Чи справді він той привид, що не давав спокою Марусі та Йосипові, їхнім батькові-матері, все їхнє життя? Одне було певним: пригода, за якою тужила Ірена, починалася у цій залі.

Усі троє випили ще по келиху, і пляшка спорожніла. Невдовзі зникли і хліб та ікра. Рахунок становив сто десять рублів, місячну платню молодика. Дівчина наполягала, щоб заплатити, але Орест не дозволив.

Тієї ночі величезна постать Леніна в холі готелю немов вискочила з картини. Ірена засинала, а образи руки Ілліча на фортепіано та її рука, яку цілував Роман, ганялись один за одним. Потім усе переминилось, Ірена була на картині й слухала Бетховена, а Роман цілував руку Леніна.

На світанку Ірена аж підскочила в ліжку й сіла. Як материн двоюрідний брат зібрав десять тисяч рублів, коли середня місячна платня становить сто рублів?